

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišstvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišstvo: Koroska cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstirke za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

## Vojska bo.

Zadnji čas se je položaj na Balkanu tako poostri, da je vojska neizogibna. Srbija je sicer odgovorila na obe spomenici, na rusko in avstro-ogrsko. Toda ta odgovor Avstrije ne moreta zadovoljiti. Na glavno vprašanje, ali se hoče Srbija z Avstro-Ogrsko pogajati, Srbija pravzaprav sploh ni odgovorila. Opira se le na to, da spada bosansko vprašanje pred evropsko sodišče. Glede neprestanega oboroževanja se ni niti opravičila.

Gotovo je, da se Srbija le vsled tega tako obnaša, ker pričakuje pomoči od Rusije in drugih velevlasti.

Avstrija je sicer sklenila, da še enkrat poskusi v Belgradu prijateljski korak, če bi se dalo na podlagi zadnje srbske spomenice priti do kakega pogajanja. Toda ravno tako gotovo je, da bo tudi ta korak Avstrije brezuspešen.

Potem nam pa ne preostane nič drugega, nego da odloči orožje. Čakati in mirno gledati, kako se Srbi bo in dan oborožujejo, ne moremo več dalje. Neprestano pripravljanje in oboroževanje naše armade nas mnogo več stane nego vojska. Treba se bo torej pripraviti na vse.

### Srbija odgovorila.

Belgrad, 10. marca. Danes popoldne je bilo objavljeno besedilo ruskega opomina od 2. t. m. in srbske okrožnice od 10. t. m. — Prijateljski opomin ruske vlade od 2. t. m. se glasi v glavnem: Konstatiramo z zadovoljstvom, da ostaja srbska vlada pri svojem sklepu, da vztraja pri svojem miroljubnem vedenju, da prepreči vsak oborožen spor med Srbijo in Avstro-Ogrsko in da ne odredi nikakih vojaških ukrepov na meji. Prepričani smo, da življenjski interesi Srbije njej vелеvajo tako vedenje. Zamoogli smo se tudi prepričati, da niso vlasti razpoložene podpirati misli teritorialnih odškodnin v korist Srbije. Srbska vlada naj iz tega sklepa, da bi bil ves napor, pripraviti velevlasti do takega podpiranja, brezuspešen ter da si zamore zagotoviti naklonjenost velevlasti le tedaj, ako ne sili v zahteve, ki bi utegnile dovesti do oboroženega spora z Avstro-Ogrsko. Nam je do tega, da obvarujemo srbsko vlado pred tako nevarnostjo. Upamo, da ostane Srbija zvesta obljubi, da bo sledila nasvetom velevlasti. — Obenem smo mnenja, da naj srbska vlada izjavi odkrito velevlastim, da ne vztraja pri teritorialnih odškodni-

nah in da prepušča vse, kar se tiče rešitve odprtih vprašanj, sklepu vlasti. Potem se bodo mogle velevlasti potruditi v prid srbskim koristim.

Okrožnica, ki jo je minister zunanjih stvari, Milovanović, odposlal danes popoldne srbskim odposlanstvom v Petrogradu, Berlinu, Londonu, Parizu, Dunaju, Rimu in Carigradu, glasi se sledeče: Sledeč prijateljskim nasvetom carske ruske vlade, časti se kr. srbska vlada naznaniti Vam sledečo izjavo s prošnjo, da jo sporočite svoji vladi:

Meneč, da je pravna podlaga Srbije nasproti Avstro-Ogrski ostala po proglašenju aneksije Bosne in Hercegovine normalna, nima Srbija niti namena izzvati vojno s sosedno monarhijo, niti si želi spreminiti svoje pravno razmerje do iste, in hoče se nadalje izpolnjevati svoje sosedne dolžnosti in vzdrževati z Avstro-Ogrsko kakor prej tudi nadalje odnose, ki odgovarjajo vzajemnim gmotnim koristim.

V smislu stališča, kateremu se je Srbija vedno podrejala, da je bosansko-hercegovski vprašanje evropsko vprašanje in da imajo signatarne vlasti berlinske pogodbe odločevati toliko glede aneksije kolikor tudi glede spremembe člena 25 berlinske pogodbe, izroča Srbija — zanašajoč se na modrost in pravičnost vlasti — svoje stvari brez vsakega pridržka istim, kakor pristojnemu sodišču in dosledno ne zahteva ob tej priliki od Avstro-Ogrske nikake odškodnine niti teritorialne niti politične niti ekonomske.

### O srbski spomenici.

Belgrad, 11. marca. Staroradikalni klub je imel večeraj sejo, ki so se je udeležili ministri Milovanović, Pašić in Protić. Zunanji minister Milovanović je govoril o okrožnici in izjavil k temu sledeče: Srbska vlada izjavlja v tej spomenici, da ne zahteva nobenih odškodnin od Avstro-Ogrske. To je čisto naravno, ker Srbija Avstro-Ogrski ne priznava pravice, da bi glede bosansko-hercegovskega vprašanja sama odločevala. Srbija marveč zahteva, da se reši to vprašanje na evropski konferenci, in le pred to bo Srbija po svojih zastopnikih naznanila svoje želje. Milovanović je pristavil, da Rusija, Anglija in Francija vsebino te spomenice popolnoma odobravajo. Na vprašanje nekega poslanca, kaj namerava vlada storiti, ako ne pride do konference, je odgovoril Pašić, da Rusija zagotavlja, da se mora to vprašanje le rešiti potem evropske konference. Ako bi ne prišlo do konference, potem bi ostalo vprašanje nerešeno, to je, Rusija bi ne priznala aneksije, kar bi bilo za

Avstro-Ogrsko usodepolno. Srbiji se ne mudi. Čim bolj se rešitev tega vprašanja zavleče, tem več časa dobi Srbija, da se pripravi za vojsko. Srbija noče vojske in je tudi ne bo pričela, dokler jo bo Rusija tako odkritosrečno podpirala ko do zdaj.

Belgrad, 11. marca. V krogih skupščine spomenice ni povzročila nobenega vznemirjenja, in to vsled izjave vlade, ki je zelo pomirjevalna. Spomenica namreč Srbije v nobenem oziru ne veže, a tudi nima izjave, da odstopi od svojih zahtev. Upanje, da jo bo Rusija podpirala, je veliko. Časniki ostanejo pri tem, da bo Srbija dobila svoje teritorialne odškodnine. Oborožuje se neprestano.

Dunaj, 11. marca. „Allgemeine Zeitung“ poroča, da se je srbska okrožnica označila na merodajnem mestu kot neprimerna, da bi pojasnila položaj, ki ga Avstro-Ogrska zahteva. Ni treba posebej poudarjati, da se naša država konference, ki bi odločevala o vprašanjih, ki se tičejo le nas, na noben način ne more udeležiti. Kajti vsled sporazuma s Turčijo sta postali Bosna in Hercegovina pravna last monarhije. Kar od Srbije zahtevamo, je to, da nam omogoči stopiti z njo v neposredna pogajanja. Z zadnjo srbsko okrožnico se na to glavno zahtevo naše države ni oziralo. Upamo, da bo srbska vlada parala priloznost, da bo odgovorila na opomine poslanika grofa Forgacha s tem, da bo nudila temelj neposrednim pogajanjem. Upanje, da se bo vsled opominov ruske vlade v Petrogradu srbsko vprašanje preje rešilo, se ni izpolnilo in priznati se mora, da se položaj tudi vsled ruskih opominov v Belgradu ni pojasnil.

Dunajska „Reichspost“ poroča iz Belgrada, da smatrajo tamošnji politični krogi okrožnico srbske vlade le kot pretevo, da pridobi časa za oborožbo, ki bo koncem tega meseca popolnoma dovršena. Med tem naraste število ruskih prostovoljcev do precejšnje višine, dočim je domačih četašev že zdaj mnogo pripravljenih.

Dne 10. t. m. se je peljalo skozi Carigrad v Belgrad 200 kozakov z dvema častnikoma. Nadaljni prostovoljci iz južne Rusije in s Kavkaza jim bodo sledili.

Nekaj dni se že vrše v vojnem ministrstvu pod predsedstvom vojnega ministra generala Živkovića velika vojna posvetovanja, ki se jih udeležujejo višji častniki glavnega štaba in častniki, prideljeni vojnemu ministrstvu. Dozdaj so določili za slučaj vojne vse poveljnike; nekaj sedanjih višjih poveljnikov od-

## PODLISTEK.

### Sedma zapoved.

Poslov. J. Z.

[Dajla.]

Kakor v hudih sanjah se je plazil, plašno vsačemu pogledu se izogibaje, kakor bi se bal ljudi, meneč, da že vsak ve, da so ga tatvine obdolžili. Ko je domov prišel, je bila njegova moč pri kraju in iz mladega, krepkega moža je postal slab, pod težo let onemogel starček.

### III. Star pregovor se zopet izpolni.

Praznik Vseh svetnikov in vernih duš dan je zopet prišel. Bilo je otožno jesensko jutro meseca novembra in siva megla se je vlačila čez mrtvaški vrt, kjer so spavali ubogi in bogati, stari in mladi, plemenitniki in navadni in ki so čakali dneva vstajenja, bogati in premožni v krasnih zidanih grobovih, ubogi tesno natlačeni v navadnih jamah. Kakor so bili v življenju skupaj, tako tudi tukaj.

Pri pokopališču ubogih je klečal mož v tanki suknji, ki ga je le slabo branila proti vedno hujšemu vetru. Njegovo blede, upadlo lice, globoko ležeče oči, ki so bile temno obrobline, so naznanjale dovolj očitno, da je mož komaj pred kratkim prestal težko bolezen.

Tako je tudi bilo v resnici. Lukec Strnad — ta je bil blede, shujšani mož — je komaj pred kratkim okreval. Vsled razburjenosti črez dogodek v Drvarjevi tovarni je težko obolel.

Ker ni imel dela in vsled boleznii so porabili kmalu zadnji vinar in beda družine se je večala vedno bolj.

Dasi je komaj ozdravel in še vedno od skrbij potr, vendar ni hotel opustiti ta dan obiska na grobu starišev in tamkaj pomoliti za nje.

Tako je trudno korakal in šel ven na pokopališče. O, da bi že sam tukaj počival in bil rešen vseh skrbi in bolečin, da bi se sešel z ljubimi stariši tam na onem svetu! Ali vendar — je li smel kaj takšnega sedaj že misliti? Ni li imel skrbeti za ženo in otroke? Njegova dolžnost bi bila Boga prositi za novo moč, da si lahko zboljša stanje.

Lahek šum v bližnjem grmičju ga je zbudil iz temnih misli. Začuden se je ozrl. Gospod, ki se je bližal, gotovo ni hotel obiskati grobove ubogih, bil je bogato oblečen in ponosne postave.

A glej — gospod je res postal pri ubogem grobu ne daleč od Lukeca, ne da bi ga zapazil, je snel klobuk in tiho molil. Črez nekaj časa je zopet počasi korakal naprej in se obrnil k vrstam bogatinov, ki so se kar na oni strani začele.

Lukec pa, ne malo radoveden, je stopil nekaj korakov naprej, da bi čital napis groba, pred katerim je molil tujec. Bilo je s črnimi črkami napisano ime navadnega delavca. Tega grob je obiskal bogati gospod.

Gotovo je bil tukaj pokopan delavec pri tem gospodu, je sklepal Lukec popolnoma prav. To mora biti dober gospod, ki se še delavca tudi po njegovi smrti tako ljubezljivo spominja.

Ko se pa Lukec slučajno po tleh ozre, kjer je prej tujec stal, zapazil je nekaj bliščečega; bila je možnja s srebrnim obšitkom.

Hlastno je zgrabil Lukec za njo, sree mu je glasno utripalo.

Ze enkrat v njegovem življenju je bila možnja zanj usodepolna in zopet je bila možnja, ki mu jo je slučaj ponujal — ne — ni bil slučaj, kakor je kmalu videl.

Skoraj s tresočimi rokami je oklepal možnjo. Občutil je, da je bogato napolnjena in en del bi zadovoljal, skrb in revščino tako dolgo zabraniti, da bi zopet zamogel sam delati. A denar ga je skoraj žgal v roki — saj je bila tuja lastnina; njegova dolžnost je, jo kar najhitreje vrniti.

Ze par minut pozneje je Strnad došel bogatega tujca, ki je edini mogel zgubiti ob grobu delavca možnjo. Tujec je stal zdaj pri krasnem nagrobnem spomeniku.

Lukec ni počakal, da bi gospod zmollil. „Gospod“, je zašepetal skoraj brez sape, „poprej ste nekaj zgubili — možnjo z vtisnjenim imenom na pokrivalu.“

„Ime „Janko?“, ga prekinje gospod in pogleda na možnjo, katere izgubo niti občutil dosedaj ni, katero pa je zdaj takoj za svojo spoznal.

Z vidnim veseljem je vzprejel tujec možnjo, niso bile v njej samo precejšnje svote, ampak tudi zapiski in pisma, katero izgubo bi bil jako občutil.

Bolj iskreno se je torej zahvalil Strnadu in že je odprl možnjo, da bi vzel iz nje bankovec in ga podaril poštemu možu kot zasluženo plačilo.

Lukec pa, kateremu misel na plačilo niti v glavo ni prišla, je že zopet hotel oditi. Nepoznani gospod ga je pridržal.

(Konec prihodnjic.)